

VIKTOR GYUGO: GRAFIKA SAN'ATI ORTIDAGI IJODIY KUCH

Sharopova Safiya Begmat qizi

Buxoro Davlat universiteti 2-bosqich talabasi

E-mail: safiyasharopova@gmail.com

Bozorova Maftuna Qahramon qizi

Buxoro Davlat universiteti 2-bosqich talabasi

E-mail: bozorovamaftuna37@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada buyuk fransuz shoiri, dramaturgi, bir necha romanlar muallifi Viktor Gyugoning hayoti va ijodi, shuningdek, sayohatlari va asarlaridan ta'sirlanib o'z qarashlarini, ichki olamini va fikr-mulohazalarini aks ettirgan grafik ijodi (fotografiya, rasm) haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: timsol, adabiy faoliyati, rasm, qo'lyozma, memuar, sayohatnoma, tasviriy ijod, ko'rgazma, chizma, ilhom, mavqe, to'plami.

ВИКТОР ГЮГО: ТВОРЧЕСКАЯ СИЛА ГРАФИЧЕСКОГО ИСКУССТВА

Шаропова Сафия Бегмат Кизи

E-mail: safiyasharopova@gmail.com

Бозорова Мафтуна Кахрамон кизи

Студенты 2 курса Бухарского государственного университета

E-mail: Bozorovamaftuna37@gmail.com

АННОТАЦИЯ

В статье рассказывается о жизни и творчестве великого французского поэта, драматурга, автора нескольких романов Виктора Гюго, а также о его графических произведениях (фотографиях, картинах), отразивших его взгляды, внутренний мир и суждения под влиянием его путешествий. И работает.

Ключевые слова: символ, литературное произведение, картина, рукопись, мемуары, рассказ о путешествиях, визуальное творчество, выставка, рисунок, вдохновение, позиция, коллекция.

VICTOR HUGO: THE CREATIVE FORCE BEHIND GRAPHIC ART

Sharopova Safiya Begmat qizi

E-mail: safiyasharopova@gmail.com

Bozorova Maftuna Qahramon qizi

2nd year students of Bukhara State University

E-mail: Bozorovamaftuna37@gmail.com

ABSTRACT

This article is about the life and work of the great French poet, dramatist, author of several novels, Victor Hugo, as well as his graphic works (photographs, paintings) that reflected his views, inner world and opinions influenced by his travels and works.

Key words: symbol, literary work, painting, manuscript, memoir, travelogue, visual creation, exhibition, drawing, inspiration, position, collection.

Adib hayot va ijodi: Viktor Gyugo fransuz shoiri, dramaturgi, yozuvchi romonnavis 1802-yilning 26-fevralida Bezanson shahrida dunyoga kelgan. Adib Fransiyaning eng mashhur yozuvchilaridan biri hisoblanadi. U, shuningdek, XIX asr fransuz adabiyoti tarixida muhim o‘rin egallagan siyosiy shaxs va ziyoli hisoblanadi. Teatrda Viktor Gyugo 1827-yilda “Cromwel”, keyin 1830-yilda “Hernani” taqdim etgan so‘zboshilarida haqiqiy manifest bo‘lgan, so‘ngra boshqa asarlari dramalari xususan 1833- yilda “Lucrece Borgia” va 1838-yilda “Ruy Blas” orqali o‘zining romantik drama haqidagi tushunchasini taqdim etib, o‘zini fransuz romantizmining yetakchilaridan biri sifatida ko‘rsatdi.

Uning poetik asari bir nechta lirik she‘rlar to‘plamlarini o‘z ichiga oladi , ulardan eng mashhurlari: 1826-yilda “Odes et Ballades” 1831-yilda “Les Feuilles d’automne” va 1856-yilda “Les Contemplations” dir. 1853-yilda yozilgan “Les Châtiments” va 1859-yildan 1883-yilgacha yozilgan “La Légende des siècle” da epik shoir hisoblanadi.

Yozuvchi sifatida u birinchi marta 183-yilda “Notre-Dame de Paris” bilan, 1862-yilda esa “Misérable” asarlari bilan katta muvaffaqiyat qozondi .

Uning ko‘plab asarlari orasida siyosiy yozuvlar va nutqlar, sayohatnomalar, eslatmalar va xotiralar (mémoires) to‘plamlari, adabiy sharhlar, ko‘plab yozishmalar, to‘rt mingga yaqin rasmlar (ularning aksariyati siyoh bilan chizilgan) mavjud.

Ommaviy munozaralarda ishtirok etgan Viktor Gyugo iyul monarxiyasi va Ikkinchi va Uchinchi Respublikalar davrida parlament a‘zosi edi. U deyarli yigirma yil davomida Jersi va Gernsidagi Ikkinchi Imperiya davrida quvg‘inda bo‘ldi, u eng katta raqiblardan biri edi. Tinchlik va erkinlikka intilgan va insoniy qashshoqlikka qarshi

bo'lib, u ko'plab ijtimoiy muvafaqqiyatlarni qo'llab-quvvatladi, o'lim jazosiga qarshi chiqdi va Yagona Yevropa g'oyasini qo'llab-quvvatladi.

She'riyat va teatrning yangilanishiga katta hissa qo'shgan, o'z davrini siyosiy va ijtimoiy mavqei bilan belgilagan Viktor Gyugo bugun ham Fransiyada va boshqa koplak mamlakatlarda hayoti va ijodi bilan ko'pchilik tomonidan taniqli shaxs sifatida e'tirof etiladi.

Viktor Gyugo grafikasiga yaqinroq nazar.

Viktor Gyugoning adabiy faoliyatini mukammalashtirgan tasviriy va grafik ijod na'munalari uzoq vaqt davomida keng jamoatchilikka noma'lum edi. Uning ko'plab grafik ijodidan faqat ba'zilar hayoti davomida nashr etilgan, u yaratgan ichki bezaklar va fotografiyaga bo'lgan qiziqishi vafotidan keyin va so'nggi o'n yilliklarda ommaga havola etildi. Viktor Gyugo 4000 ga yaqin rasm chizgan. Faqat qarindoshlari uchun mo'ljallangan yoki o'z qo'lida saqlanayotgan bu rasmlar uning hayoti davomida rasmlar ko'rgazmasiga qo'yilmagan va kamdan-kam hollarda (istisnolardan tashqari) nashr etilgan. Ijodkor barcha chizmalarini qo'lyozmalari bilan birga Fransiya Milliy kutubxonasida saqlanishini vasiyat qildi. Viktor Gyugo o'zining dastlabki ijod yillaridayoq rasm chizgan, 1830-yillarda turli eskizlar va karikaturalar yaratgan, shuningdek, sayohat kundaliklarida qalam bilan turli manzaralar yoki yodgorliklarni chizishni odat qilgan. 1838-1840 yillar oralig'ida Juliyet Druyet bilan Reyn qirg'og'iga qilgan sayohatlaridan ilhomlanib, uning chizmalari Reyn vodiysining tipik burg'ularini ifodalovchi grafitdagi ko'plab kompozitsiyalar yaratildi. 1850 yilda u Juliyet Druyet bilan studiya tashkil qildi va g'ayritabiiy yoki sharpali ko'rinishga ega qal'alar va landshaftlarni, asosan, siyoh bo'yoqlari, ba'zan ko'mir, akvarel yoki guash bilan chizdi. 1852-yildan 1870-yilgacha Jersi va Gernsi kanal orollarida surgun bo'lganida, Viktor Gyugo dengiz sohilidan ilhomlanib, ajoyib san'at na'munalari yaratdi, ularning ko'pchiligida sayyohlar, bo'ronlar va dengizchilarning landshaftlari tasvirlangan. Trafaretlar, qog'oz qirqimlari va dantelli nashrlar kabi yangi grafik usullardan foydalangan holda kemalarni cho'ktirish manzarasini tasvirladi. Muallifning grafik ijodi 1861-yildan boshlab Juliyet Druyet bilan birgalikda Belgiya va Reyn qirg'oqlaridagi uzoq yillik sayohatlari davomida yanada sayqallandi.

Viktor Gyugoning tasviriy ijod na'munalari uning xayolot olami, ichki dunyosini aks ettirgan bolsa-da, uning ba'zi rasmlari adabiy asarlarini tasvirlash uchun mo'ljallangan ("Les Travailleurs de la mer", "Le Rhin", "Les Orientales va La Legende des siècle" asarlari uchun chizilgan rasmlar). 1862-yilda Viktor Gyugoning rasmlari "Dessins" nomi bilan nashr etilgan. Uning o'limidan so'ng 1888-yilda shoir haykali o'rnatish uchun mablag' yig'ish maqsadida ba'zi rasmlari ommaviy ko'rgazmalarga qo'yilgan. Ko'p o'tmay Viktor Gyugoning tasviriy ishi 1985-yilda vafotining 100 yilligi munosabati bilan Petit Palaisda tashkil etilgan "Soleil d'Encre" va ko'plab

nufuzli ko‘rgazmalarning bosh mavzusi bo‘ldi.2021-yilda “Viktor Gyugo chizmalari” nomli uy ko‘rgazmasi tashkil etilgan. Boloniya, Bryussel, Madrid, Tsyurix kabi bir qancha ko‘rgazmalar xorijiy mamlakatlarda ham bo‘lib o‘tgan.

Daraxtlardagi qal'a. 1850

Buyuk ijodkor 1885-yil 22-mayda “La Princesse de Lusignan” shaxsiy saroyida o‘pka kasalligidan vafot etdi. U o‘limidan uch kun oldin o‘zining so‘nggi so‘zlarini aytgan: “Sevish – harakat qilishdir” va yana “Mana, kecha-kunduz kurashi... Men qora nurni ko‘raman”.....

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

- 1.« La route des écrivains » [archive], sur napoleon.org.
- 2.http://fr.m.wikipedia.org/wiki/Victor_Hugo
- 3.Recueil de l'Académie des jeux floraux, Toulouse, imprimeur M.-J. Dalles, 1820.
4. Moïse sur le Nil Lire sur Gallica [archive].
- 5.Adèle Hugo, 1863, Ibid., t. 2, p. 1.
- 6.Recueil de l'Académie des jeux floraux, Toulouse, imprimeur M.-J. Dalles, 1821.
7. “Maître-ès-Jeux Floraux” de 1820, sur Gallica [archive].
- 8.« Sabine Audrerie : Le Livre des Tables de Victor Hugo » [archive], sur France Culture, 19 juin 2014